

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi

Innspill fra Handelshøgskolen - gjennomgang av BFEs budsjettfordelingsmodell

Instituttene var gitt en rimelig kort frist for å kommentere den økonomiske modellen ved BFE. På grunn av dette handler denne tilbakemelding ikke om økonomimodellen «i vid forstand», men forholder seg til tildeling av driftsmidler, og gir en kort beskrivelse av Handelshøgskolens nye realitet siden modellen ble vedtatt i 2009.

Modellen fra 2009

De fleste på Handelshøgskolen lurer selvsagt på hvorfor tildelingen på forskningsbaserte komponenter er 34%, mens studiepoeng gir en uttelling på 17%. I sakspapirene fra 2009 var dette ikke begrunnet annet enn at denne modellen ga en økonomisk handlingsrom som kunne komme alle instituttene til gode. I ettertid har vi hørt forskjellige forsøk som begrunner denne forskjellen, som for eksempel at Handelshøgskolen har mye aktivitet knyttet til utdanning, og fakultetet bærer en del av kostnadene ved dette (spesielt knyttet til eksamen). Dette er selvsagt sant, men BFE har også en betydelig forskningsavdeling som gjør mange oppgaver uten av dette fører til en reduksjon i tildeling i driftsbudsjettet til forskningstunge institutter. Tildeling av driftsmidler fra studentproduksjon er spesielt viktig for Handelshøgskolen – man ser av tildelingen i 2016 at Handelshøgskolen sto for ca 80% av inntektene til BFE fra denne aktiviteten (dvs etter at en høyere vektning av realfag er gjennomført). Samtidig har Handelshøgskolen kun ikke-eksperimentelle stillinger, noe som resulterer i lav basistildeling (8,6% av Handelshøgskolens totale driftsbudsjett i 2016, sammenliknet med 13% og 20,6% for NFH og AMB).

En ny virkelighet for Handelshøgskolen

Man kan selvsagt diskutere hvor rettferdig modellen er, og prøve å endre vilkårlig på satsene for basisen og de resultatbaserte komponentene. En mer fruktbar diskusjon er sannsynligvis hvordan modellen og tildelingen av driftsmidler setter instituttene i stand til å gjennomføre sine oppgaver innen utdanning, forskning og formidling. Handelshøgskolen er et institutt som har vært påvirket av alle sammenslåinger ved UiT. De to siste rundene har vært krevende pga geografi, ulik kompetanse og ulik tilfang av studenter. Virksomhet på fire campus, samt et voksende antall studenter på nett har ført til en økning i kostnader. Det er ikke tilfellet at økonomistudenter er «billige» å produsere ettersom produksjonen finner sted på flere steder og på flere program, noe som øker våre faste kostnader. Det settes av midler til drift utenfor Tromsø, men mange fellesutgifter tas sentralt i Tromsø også. Handelshøgskolen er inne i en prosess hvor vi skal finne ut av det optimale studietilbudet på våre fire campus, men noe overlapp vil det bli også på sikt. Det må poengteres at

Handelshøgskolen har lagt ned en stor innsats for å tilpasse oss den nye virkeligheten, og prøve å drifte så effektivt som mulig. Leder og andre fra instituttet er ofte forespurt om å holde foredrag om våre erfaringer her. De omfattende omleggingene som vi har gjort krever både menneskelige og finansielle ressurser.

En viktig grunn til sammenslåing var for å sikre faglig kvalitet på alle aktiviteter, og derfor har Handelshøgskolen valgt en integrasjonsmodell hvor aktivitetene på ulike campus er sammenvevd på tvers. Faglige og administrative ansatte reiser mellom campus for å delta på samling, kurs, kompetanseheving og undervisning. Til slike reiser ble det satt av ca 300 000kr i 2016. For å bygge en følelse av tilhørighet og fellesskap for ansatte ved Handelshøgskolen ble det arrangert en faglig Vinter- og en Sommerkonferanse i 2016 (i Tromsø og Harstad som er de meste sentrale campusene, og i forhold til antall ansatte). Kostnaden her ligger på ca 500 000 kr på årsbasis.

Kvalitetsarbeid ved Handelshøgskolen

Om modellen er rettferdig eller ikke kan diskuteres. Handelshøgskolen vil heller informere om kvalitetsarbeidet som ikke blir gjennomført pga for lite finansiering, dvs hvordan en bedring i Handelshøgskolens finansiering kan føre til økt fokus på kvalitet i våre aktiviteter.

Kvalitet i utdanning

Handelshøgskolen sine studier ligger i nederste halvdel på vanlige studenttilfredshetsmålinger gjennomført av NOKUT (Studiebarometeret) og Econa. Mange tilbakemeldinger går ut på at klassene er store, spesielt i Tromsø. Studenter vil gjerne ha undervisning i mindre grupper, flere studentassistenter, samt oftere tilbakemelding på sine innleveringer. Siste punkt skårer vi spesielt dårlig på (bortsett fra i Alta). Samtidig skal man ta i bruk nye pedagogiske metoder, knyttet til UiTs strategi for digitalisering. Dette er dessverre en strategi som ikke fører med seg mye ressurser. Handelshøgskolen har for eksempel gått i bresjen for utvikling av en hensiktsmessig studieapp, noe som det er brukt ganske mye driftsmidler på. Sektorens nye finansieringsmodell kommer til å premiere ferdigstilte grader, og her kan BFE/HHT ha mye å tjene på en systematisk oppfølging av studenter. Mange studenter gir store kostander, men også inntektsmuligheter.

Større og større klasser har også ført til en økning i utgifter til sensur (mellom 2,5 og 3 millioner kr per år). Samtidig har antall klager gått opp. Handelshøgskolen har ikke råd til å ansette eksterne sensorer som leser gjennom hver besvarelse, og dette gir ekstra arbeid og ekstra press på interne fagansatte. Disse setter ofte karakter alene, og har et stort antall besvarelser som skal leses gjennom i løpet av en periode på litt under tre uker. Vi har søkt UiT om utsettelse av sensurfrist pga store kull, men har alltid blitt møtt med samme svar, nemlig at vi må leie inn flere sensorer. Det har vi ikke råd til. Man kan dermed være i tvil om kvaliteten på sensuren som leveres på noen emner på Handelshøgskolen, noe som er et alvorlig problem.

Med en bedre finansiering vil Handelshøgskolen kunne jobbe noe mer systematisk med internasjonalisering av utdanning (noe som KDs nye finansieringsmodell legger opp til). Nå har vi et begrenset tilbud til utenlandske studenter (som vi stort sett ikke tar oss råd til å markedsføre), og vi jobber lite med avtaler rett mot utlandet pga mangel på administrative ressurser. Handelshøgskolen ved UiT fremstår også som usynlig på EVU markedet sammenliknet med for eksempel handelshøgskolen Nord (Bodø).

DT Lab er et spennende tilbud som driftes på lykke og fromme, akkurat i ei tid hvor UiT har satt ned en arbeidsgruppe for å se på blant annet hvordan vi kan få innovasjon/entreprenørskap inn i alle studieløp ved

universitetet. Uten videre driftsmidler legges DT lab ned til sommeren 2017, og IVT- Fak i Narvik vil da sannsynligvis innta en dominant posisjon her.

Kvalitet i forskning

Utdanning er hovedaktivitet til de fleste fagansatte ved Handelshøgskolen, og tid til forskning blir en salderingspost. Instituttet låner tid hos ansatte uten nødvendigvis å ha midler for å betale denne tiden tilbake. En bedre finansiering ville gitt mulighet til å leie inn lærere over driftsbudsjettet for å skape rom til forskning hos de som lenge har stilt opp for sin arbeidsgiver. Samtidig har vi opprettet flere forskningsgrupper for å prøve å øke mengden og kvaliteten på forskning på våre campus. Mer og bedre forskning krever en god finansiering av denne aktiviteten i bunn, noe som ville gitt midler til bedre oppbygging av internasjonale nettverk (vi skårer ofte dårlig på dette i søknader). Med en bedre finansiering ville det vært mulig å invitere utenlandske forskere på hospitering til UiT i noen uker (vi får mange forespørsler ettersom Nord-Norge er attraktivt for tiden, men sjeldent fra noen som vi vil ha utbytte av å bli kjent med). UiT har en god ordning for FoU termin, noe som også tidligere høgskoleansatte kan søke om. Da må mye undervisning dekkes gjennom innleide ressurser, noe som det ikke finnes dekning for med dagens modell.

Et fremragende arbeidsmiljø

Handelshøgskolen har et godt arbeidsmiljø, noe som koster både tid og penger. Som en del av integreringen prøver vi å sikre at alle ansatte har like muligheter for utvikling i sin stilling uansett hvor de jobber. Av den grunn betaler Handelshøgskolen reise/opphold for at stipendiater fra Alta og Harstad skal kunne delta på kurs som går i Tromsø, og vi betaler reise/opphold for ansatte ifbm for eksempel kurs i universitetspedagogikk. Handelshøgskolen ved UiT i Tromsø har vært så heldig å få flytte inn i et eget bygg. Det er uklart hvorvidt driftsbudsjettet til instituttet må brukes til innkjøp av utstyr utover det som ble dekket av prosjektet. (Det kan også nevnes at Samskipnaden også vil ha en garanti for dekning av en del av underskuddet for kantina og kaffebaren i Breivang. Det er lett å takke nei til et slikt «tilbud», men det vil være vanskelig å få studenter til Breivang dersom kantina for eksempel skulle legges ned!).

Oppsummering

En slik invitasjon til å kommentere en budsjettmodell vil ofte føre til at man gråter for sin syke mor. Denne kommentaren bærer sikkert også preg av det. Mora til Handelshøgskolen er BFE Fak, som har av og til vist visse sykdomstegn (for eksempel ved innkjøp/vedlikehold av båter på vegne av UiT). For det meste har økonomien til BFE vært god, og mange uforutsette utgifter har blitt delt mellom Handelshøgskolen og fakultetet. På den andre siden har økonomien til Handelshøgskolen ikke vært tilstrekkelig til å gjennomføre godt kvalitetsarbeid i utdanning og forskning. Vi kan ikke være fornøyd med å havne langt nede på alle studentundersøkelser, men har ikke økonomi til å sette inn en systematisk innsats på disse områdene. Tiden siden økonomimodellen ble laget har vært preget av store endringer, og en god del «brannslukking» hvor man finner på kortsiktige løsninger på utfordringer som dukker opp. En endring i økonomimodellen som sikrer Handelshøgskolen en bedre finansiering vil kunne føre til en mer systematisk og langsiktig tilnærming til vårt arbeid med kvalitet. Handelshøgskolen ser gjerne at man øker basisen til institutt med mye aktivitet spredt på flere campus for å ta høyde for en økning i faste kostnader. Samtidig synes vi at det er rimelig at

studiepoengproduksjon gir større uttelling enn i dag for å kunne skape rom for å utvikle og drifte bedre kvalitet på våre tilbud.

Vennlig hilsen

Derek J Clark
instituttleder

derek.clark@uit.no
77 64 55 43